

Teemu Jokela

Kanssaihmisyyden periaate

Sosiaalteorian muunnelmia

KANSSAIHMISYYDEN PERIAATE

Teemu Jokela

KANSSAIHMISYYDEN PERIAATE

Sosiaalteorian muunnelmia

3. tarkistettu painos

© Teemu Jokela 2022

Kustantaja:

BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja

BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-951-56-8332-8

Sisältö

Esipuhe / 7
Kolmannen painoksen esipuhe / 10
Sukupolvien ketju / 11
Yhteiskunnallinen toiminta / 39
Yksilön ja yhteisön harhaisuus / 62
Sairauden filosofian luonnos / 85

Esipuhe

Ihmiset ovat toisistaan riippuvaisia toistaan niin välittömän kanssa-käymisen kuin yhteiskunnallisen toiminnan tasolla. Ihmisestä ei tule ihmistä, ellei tämä pysty suhteutumaan tavalla tai toisella toisiin ihmisiin, mikä nykyhetkellä tarkoittaa melkeinpä koko ihmiskuntaa. Näin sekä välittömän, dialogisen kanssakäymisen, että toisaalta yleisesti hyväksyttyihin normeihin perustuvan yhteiskunnallisen toiminnan tasolla. Valitettavaa kyllä, ihmiskunnan yhteinen itsesääteluprojekti ei näytä juurikaan etenevän, kuten vaikkapa luonnon poikkeusilmiöt, sodat ja keskellä yltäkylläisyyttä esiintyvä kurjuus ja köyhyys omalla kielellään kertovat. Osaltaan tämä kaikki voidaan mieltää seuraukseksi kollektiivisesta harhaisuudesta. Ihmiset voivat tulla hulluiksi paitsi yksilöinä, myös kokonaisina kansakuntina. On sitten kokonaan toinen kysymys, mistä tämä aiheutuu - enkä osaa seuraavilla sivuilla juuri muuta kuin esitellä muutamia vaihtoehtoja. Tietoisesta ajattelukyvyystä on tässä yhteydessä vain vähän hyötyä, sen taipuessa usein välittömien vaikutelmien mukaisesti, yksilön itsensä ollessa kykenemätön kyseenalaistamaan niitä.

Omassa kielenkäytössäni *maailma* jäsentyy yksittäisen ihmisolenon vastakohdaksi. Esimerkiksi Descartes tai Kant olivat juuri maailman perässä, kysellen sen olemassaoloa ja sitä, mitä voivat siitä tietää. *Todellisuus* sitä vastoin liittyy kokonaisuin ihmisryhmiin, sen rakentuessa useiden eri ihmisyksilöiden välillä. Vaikkapa Feuerbach ja Siirala ovat, mainitakseni muutaman omista suosikeistani, kirjoittaneet sosiaalisesta todellisuudesta. Samalla kun yksilö on riippuvainen tästä to-

dellisuudesta, on se riippuvainen yksilöstä - tai pikemminkin useista, toisiinsa tavalla toisella suhteutuvista yksilöistä. Täten todellisuus on osaltaan myös prosessi, jos kohta sellainen, jossa vaikuttaa samaan aikaan lukemattomia muuttujia.

Sosiaalisen todellisuuden olen jakanut edelleenkin kahteen eri osaan, toisaalta *pedagogiseen jatkumoon*, toisaalta *yhteiskunnalliseen kenttään*. Pedagoginen jatkumo on luonteeltaan dialoginen, perustuen eri sukupolvien välittömään kohtaamiseen ja muutokseen. Yhteiskunnallinen kenttä sitä vastoin perustuu järjestykseen, joka syntyy ihmisten noudattaessa yleisesti hyväksyttyjä normeja. Olen esittänyt jaotteen jo aikaisemmassa työssäni, nimeltään *Marxismi ja psykohistoria*, jos kohta tässä yhteydessä en puhu yhteiskunnallisesta jatkumosta vaan kentästä.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että käsillä oleva työ on esseekoelma. Tosin nämä esseeet pyörivät kaikki saman aihepiirin eli sosiaalisen todellisuuden parissa, vähintäänkin epäsuorasti toisiinsa viitaten. Tämä rakenne syntyi oikeastaan sattumalta, kun näet vielä joitain viikkoja sitten mielessäni pyörineet, toisistaan erilliset ideat kuin itsestään jäsentyivät saman teeman ympärille. Eheätä sosiaaliteoriaa en kuitenkaan kykene tarjoamaan, vaan yksin joukon esseitä. Jonkinasteiseen yhteen kirjoittamiseen olisin ehkä pystynyt, mutta uskoakseni en ilman monen mainion idean hukkaamista. Esseinä he ovat maailmaan tulleet, ja esseinä myös olemassaoloon jatkakoot.

Kaikkein työläimmäksi esseeksi osoittautui viimeisin, *Sairauden filosofian luonnos*, jonka julkaisen tässä siitä huolimatta, että en ole saanut sitä hiotuksi täysin tyydyttävään muotoon. Jo tapani kirjoittaa psyykkisestä sairaudesta on onneton kompromissi, kun näet olen tullut aikaisemmissa tutkimuksissani lopputulokseen, jonka mukaan koko psyyke on eräänlainen illuusio. Olen kuitenkin ottanut sen mukaan, koska en ole varma, tulenko koskaan saamaan parempaa otetta asiasta.

Eräänlaiseksi ongelmaksi käsillä olevan niteen kohdalla voi muodostua sen vaikeatajuisuus. Tämä johtuu käsittääkseni paitsi ajatuksen mahdollisesta korkealentoisuudesta, osaltaan myös kerronnan tiiviyydestä. Olen huomannut, että mitä useampaan kertaan sivuaa samoja

aiheita, sitä tiiviimmäksi teksti pyrkii käymään, sen tietoisien lihottamisen ollessa perin turhauttavaa puuhaa. Osaltaan mahdollinen vaikeatajuisuus voi aiheutua myös siitä, että olen kerrankin jättänyt toistamattomia näkemykset, joita olen aikaisemmissa julkaisuissani jo lukuisia kertoja esitellyt. Näinpä esimerkiksi esitajuista aktiviteettiä käsitellään seuraavassa vain ohimennen mainiten. On pitänyt huomioida kerronnan edes jonkinasteinen pysyminen itse aihepiirissä. Otsikoinnin ja lähdeviitteiden osalta olen huvittanut itseäni taipumalla ratkaisuihin, jotka jossain määrin poikkeavat tavanomaisesta.

Teemu Jokela

Kolmannen painoksen esipuhe

Käsillä oleva nide sisältää neljä esseetä. Ne ovat pohjimmiltaan toisistaan erillisiä, mutta tukevat samalla osaltaan toisiaan. Kyseessä ei ole siis oikein antologia, mutta ei oikein monografiakaan, vaan jotain siltä väliltä - sanoisinko että antologiaksi naamioitu monografia. Käsillä on julkaisun kolmas painos, mikä pitää sisällään tiettyjä muutoksia. Tämä koskee ennen kaikkea esseistä ensimmäistä ja viimeistä. Siitähän voidaan tietysti väitellä, oliko tämä tarpeellista vaiko ei. Mutta pieni sisäinen perfektionistini on kovaa tekoa. Kaiken kaikkiaan olen nähnyt mielekkäämmäksi kirjata tarpeelliset korjaukset ja lisäykset tähän yhteyteen kuin kirjoittaa jälleen kerran kaiken uudestaan. Aivan perusteellisen muokkauksen on saanut *Sairauden filosofian luonnos*, jonka kirjoitinkin moneltakin osin uusiksi. Uskoisin tekstin myös hyötynneen tästä.

Hieman valittelen itsekin tätä painosten tulvaa, niin tämän kuin muiden teosteni osalta. Voisi ehkä sanoa, että teokseni eivät ole koskaan valmiita - tunnen itseni kuin maalariksi, joka ei malta antaa työn lopulta vaan olla, vaan kokee tarpeelliseksi aina vielä yhden siveltimenvedon, ja taas toisen ja niin edelleen. Sitten eräänlainen valmis lopputila tulee tavoitetuksi ehkä vain kertakaikkisen kyllästymisen myötä. Mutta näillä systeemeillä mennään. Henkilökohtainen toivomukseni on tosin, että en keksisi enää mitään uutta kirjoitettavaa, kun näet olen mielestäni - ja ehkä myös lukijan mielestä - kirjoittanut jo aivan riittävästi.

Teemu Jokela

3. tark. p.

